سخن سردبیر
Editorial
مجله دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان
دوره شانزدهم، خرداد ۱۳۹۶، ۱۹۰-۱۸۹

چگونه در نگارش بخش روش‌های مطالعه از دستبرد علمی در امان باشیم

How to Avoid Plagiarism in Writing the Methods Section of an Article

محسن رضائیان[۱،۲]
M. Rezaeian

در سخن سردبیری شماره زمستان سال ۱۳۸۸ مجله، به موضوع بسیار مهم دستبرد علمی (Plagiarism) و دستبرد علمی از خود (Self-Plagiarism) پرداختیم [۱]. دستبرد علمی به معنی استفاده کلمات یا ایده‌های فرد دیگر بدون ذکر استناد مناسب به آن است. دستبرد علمی از خود نیز دقیقاً به معنی استفاده از کلمات یا ایده خود فرد بدون ذکر استناد مناسب به آن می‌باشد. لازم به تأکید مجدد است که ارتکاب چنین خطاهایی، به‌ویژه دستبرد علمی از دیگران به هنگام نگارش یک مقاله علمی، به‌عنوان یکی از مهم‌ترین موارد خلافکاری‌های پژوهشی قلمداد می‌گردد [۲].

به‌منظور اجتناب از هرگونه دستبرد علمی از دیگران و یا از مقالات قبلی خود، می‌بایست متن مورداستفاده را در داخل گیومه گذاشت و بلافاصله پس از گیومه، به منبع اصلی ارجاع داد. راه‌حل دیگر نیز، استفاده از هنرِ «به زبان خود نوشتن» یا (Paraphrasing) است. به این معنی که ابتدا باید متن موردنظر را با دقت خواند و سپس به بیان دیگری آن را بازنویسی نمود، که در این صورت، دیگر نیازی به استفاده از گیومه نیست، اما باید بلافاصله پس از خاتمه مطلب، به منبع اصلی ارجاع داد [۳].

یکی از بخش‌های مهم مقاله که در نگارش آن استفاده از کلمات و ایده‌های دیگران و یا کلمات و ایده‌های یک محقق در مقالات قبلی وی ضروری می‌نماید، بخش روش‌های یک مقاله است. در این بخش، محقق یا محققین روش‌های مطالعات قبلی خود و یا مطالعات دیگران را تکرار می‌کنند. باوجوداین، در نگارش این بخش نیز همان قوانین سخت‌گیرانه مربوط به دستبرد علمی لحاظ می‌گردد. بنابراین، در این بخش نیز محققین یا می‌بایست از گیومه و یا از هنرِ «به زبان خود نوشتن» بهره ببرند.

۱- استاد گروه آموزشی اپیدمیولوژی و آمار زیستی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، رفسنجان، ایران
تلفن: ۳۱۳۱۵۱۲۳-۰۳۴، دورنگار: ۳۱۳۱۵۱۲۳-۰۳۴، پست الکترونیکی: moeygmr2@yahoo.co.uk
۲- استاد مرکز تحقیقات محیط کار، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، رفسنجان، ایران

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-10]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1396.16.3.9.5]

باوجوداین، راه‌حل سومی نیز به هنگام نگارش بخش روش‌های یک مقاله وجود دارد و آن ارجاع خوانندگان به مقاله اصلی، بدون ذکر جزئیات آن می‌باشد [۴]. برای مثال، محققین می‌توانند در بخش روش‌های مقاله خود این‌گونه بیان نمایند که: «در این مطالعه، روش توصیف‌شده توسط Selvin و همکاران [منبع] برای محاسبه میزان‌های غیرمستقیم مورد استفاده قرار گرفت.» در این صورت، دیگر نیازی به ذکر جزئیات روش مورداستفاده نیست و خوانندگان می‌توانند برای دریافت جزئیات روش موردنظر، به مقاله اصلی استنادشده مراجعه نمایند.

References

[1] Rezaeian M. Publication Ethics. *JRUMS* 2009; 8 (4): 251-252.

[2] Rezaeian M. Classification of Research Misconducts. *JRUMS* 2015; 13 (10): 923-924.

[3] Rezaeian M. How to Prevent Plagiarism. *JRUMS* 2016; 14 (12): 999-1000.

[4] Wallace MB, Siersema PD. Ethics in publication. *Gastrointest Endosc* 2015 Sep; 82(3): 439-42.

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-10]

[DOR: 20.1001.1.17353165.1396.16.3.9.5]